

Skattavakt PwC

Fréttabréf Skatta- og lögfræðisviðs

Skattavaktin er mánaðarlegt fréttabréf PwC ehf. þar sem sérfræðingar á Skatta- og lögfræðisviði félagsins skrifa um athyglisvert efni tengt skattarétti. Leitast er við að gera grein fyrir nýju efni, hvort sem um er að ræða dóma, lög, frumvörp, úrskurði eða stjórnvaldsákvarðanir.

Maí 2011
5. tölublað

Efnisyfirlit

Ákvarðandi bréf ríkisskattstjóra nr. 9/2011
Óskað var eftir áliti ríkisskattstjóra á skattlagningu á niðurfellingu skulda eða afslætti við uppgreiðslu á lánum.	2
Ákvarðandi bréf ríkisskattstjóra nr. 8/2011
Ríkisskattstjóri kemst að þeirri niðurstöðu að stofnbréf í sparisjóðum teljist ekki til krafna í skilningi 3. tölul. 31. gr. tskl. Fram kemur að 5. tölul. 31. gr. tskl. taki ekki eingöngu til hlutabréfa, heldur einnig stofnbréfa í sparisjóðum. Þá telur ríkisskattstjóri það ekki nægjanlegt að fjármálafyrirtæki hafi verið skipuð slitastjórn sem sönnun fyrir töpuðum hluta- eða stofnbréfum í fjármálafyrirtækjum, sbr. 5. tölul. 31. gr. tskl.	3
CFC félög og skýrslur til ríkisskattstjóra
Eigendum CFC félaga ber að skila skýrslum til RSK, bæði fyrir félagið og fyrir þá sjálfa persónulega sem eigendur CFC félags.	4

Ákvarðandi bréf ríkisráðgjafa nr. 9/2011

Óskað var eftir áliti ríkisskattgjafa á skattlagningu á niðurfellingu skulda eða afslætti við uppgreiðslu á lánum, og eru álitaefnin sett fram í 6 liðum:

1. Láni er skilmálabreytt úr erlendri mynt í íslenskar krónur. Höfuðstóll lánanna er endurreiknaður eins og því hafi verið skilmálabreytt í september 2008. Öllum aðilum stendur þetta til boða.
2. Láni er skilmálabreytt úr erlendri mynt í íslenskar krónur og er sú aðferð notuð að skoða núvirði lánsins fyrir og eftir breytingu. Öllum aðilum stendur þetta til boða.
3. Lækkun höfuðstóls í 110% af markaðsvirði þegar láni er breytt úr erlendu láni í mynt í íslenskar krónur. Stendur eingöngu til boða þeim sem skulda umfram eignir. Geta aðrar eignir, s.s. bíll eða hlutur í fyrirtæki, haft þau áhrif að lækkun höfuðstólsins sé skattskyld? Skiptir máli hver vaxtakjörin eru á nýju láni í samanburði við markaðsvexti?
4. Afsláttur sem er veittur þegar lán er greitt upp. Skiptir máli hvort skuldari fái afslátt af vöxtum, verðbótum eða höfuðstól og skiptir máli hver eignastaða hans er fyrir lækkun?
5. Uppgreiðsla á láni eða innborgun á láni sem þegar hefur verið skilmálabreytt þannig að höfuðstóll lækkar. Skiptir máli hvenær skuldbreytingin átti stað eða hverjar upphæðir viðbótarinnborgana séu?
6. Skuldari kaupir lánið sem hann skuldar á markaðsvirði. Telst mismunurinn á kaupverði lánsins og uppreiknuðum eftirstöðvum til tekna og er þá um fjármagnstekjur að ræða?

Svör ríkisskattgjafa voru í sömu röð og spurningarnar voru settar fram:

1. Með lögum nr. 104/2010, sbr. bráðabirgða-ákvæði nr. XXXVI, var gerð tímabundin breyting á skattalegri meðferð á eftirgjöf skulda á tekjuárunum 2009, 2010 og 2011. Þar er m.a. kveðið á um að sé skilmálum í lánasamningi milli lánastofnunar og manns breytt með þeim hætti að endurgreiðsla

miðast við íslenskar krónur í stað erlends gjaldmiðils teljist það vera skilmálabreyting láns en ekki eftirgjöf skuldar í skilningi laganna, þótt uppreiknaður höfuðstóll sé leiðréttur til lækkunar, enda sé breytingin gerð á málefnalegum forsendum og lánskjörum breytt í kjör sem eru almennt í boði við sambærilegar aðstæður. Við þessar aðstæður kemur því ekki til tekjufærslu hjá skuldara vegna eftirgjafar á skuld.

2. Ríkisskattgjafi telur að þegar láni er breytt úr erlendri mynt í íslenskar krónur og stuðst við núvirðisreikning sé um skilmálabreytingu lánsins að ræða, enda sé byggt á eðlilegum venjubundnum aðferðum og forsendum við útreikninga þessa. Í slíkum tilvikum gildi sömu reglur og varðandi lið 1 að framan.
3. Í 3. tölul. 28. gr. tskl. segir að ekki skuli telja til skattskyldra tekna eignaauka eða aukningu ráðstöfunartekna sem stafi af eftirgjöf skulda við nauðasamninga, enda hafi skuldirnar ekki myndast í sambandi við atvinnurekstur aðila. Hið sama eigi við um eftirgefnar skuldir sem mælt sé fyrir um í samningi um greiðsluaðlögun skv. lögum um greiðsluaðlögun einstaklinga eða nauðasamningi til greiðsluaðlögunar skv. lögum um gjaldþrotaskipti, eða á annan fullnægjandi hátt er sannað að eignir eru ekki til fyrir, að uppfylltum skilyrðum skv. reglugerð sem fjármálaráðherra setji.

Fjármálaráðherra hefur með reglugerð nr. 534/2009 sett ákveðnar reglur í þessu sambandi og segja má að meginreglan sé sú að ef eignir eru ekki til fyrir skuldum þá komi ekki til skattlagningar á eftirgjöf skulda einstaklinga utan rekstrar.

Ef höfuðstóll skuldar einstaklings utan rekstrar er lækkaður með hliðsjón af markaðsvirði fasteignar þarf að skoða hvernig fjárhagsstöðu hans er háttáð á þeim sama tíma áður en unnt er að svara því með fullri vissu hvort eitthvað skattaandlag er fyrir hendi eða ekki. Almennt kemur ekki til skattlagningar þótt skuldir manna séu gefnar eftir ef þeir eru eignalausir eða skuldum vafnir, aflahæfi þeirra er skert og

þeir því ekki borgunarmenn fyrir skuldunum skv. hlutlægu mati þar um.

Með lögum nr. 104/2010 er veitt tímabundin undanþága frá skattlagningu eftirgjafar skuldar í þeim tilvikum sem 3. tölul. 28. gr. tskl. á ekki við. Í stað fullrar tekjufærslu á eftirgjöf veðskulda utan atvinnurekstrar og skulda vegna bíla-samninga utan atvinnurekstrar er heimilt að telja ekki til tekna allt að samtals 15 millj. hjá einstaklingi og samtals 30 millj. hjá hjónum eða samsköttuðum vegna greiðsluferðleika á tekjuárunum 2009, 2010 og 2011. Fari eftirgjöf fram úr tilgreindum fjárhæðum má falla frá tekjufærslu sem nemur 50% af eftirgjöfinni að hámarki samtals 30 millj. hjá einstaklingi og samtals 60 millj. hjá hjónum eða samsköttuðum, og 25% af eftirgjöf umfram samtals 30 millj. hjá einstaklingi og samtals 60 millj. hjá hjónum eða samsköttuðum á framangreindu tímabili.

Séu vaxtakjör óvenjuleg eða öðruvísi en gengur og gerist við sams konar aðstæður er ekki loku fyrir það skotið að í því kunni að felast skattskyldar tekjur.

4. Telja verður að um sé að ræða eitt form af eftirgjöf á skuld og vísast til þess sem fram er komið að framan í þeim efnum
5. Almennt verður ekki talið að skilmálabreyting á láni feli í sér andlag skattlagningar, enda sé ekki um örlætisgerning að ræða. Því verður ekki séð að máli skipti í þessu sambandi hvort greiðslur af nýju/breyttu skuldabréfi á síðari stigum séu umfram ákvæði skuldabréfsins.
6. Af samhengi spurningarinnar telur ríkisskattstjór að ekki verði í fljótu bragði séð hver raunverulegur munur væri á því í skattalegum skilningi að leysa til sín eigin skuld fyrir lægri fjárhæð en höfuðstóll kröfunnar, og því að kröfueigandi gæfi eftir hluta hennar. Verður að telja að slík viðskipti gætu a.m.k. í einhverjum tilvikum talist vera óvenjuleg.

Ákvarðandi bréf ríkisskattstjóra nr. 8/2011

Í fyrirspurn til ríkisskattstjóra voru settar fram eftirfarandi spurningar varðandi skattalega meðferð í kjölfar þess að stofnbréf og hlutabréf tapast:

1. Teljast stofnbréf í sparisjóðum til krafna í skilningi 3. tölul. 31. gr. tskl. nr. 90/2003 (viðskiptakröfur) eða til 5. tölul. (tapað hlutafé) sömu lagagreinar?
2. Telst það nægjanleg sönnun fyrir töpuðum hluta- eða stofnbréfum í fjármála-fyrirtækjum að héraðsdómur hafi kveðið upp úrskurð um að fjármálafyrirtæki skuli skipa slitastjórn skv. lögum um fjármálafyrirtæki nr. 151/2002, svo nýta megi töpuð hlutabréf eða stofnbréf sem frádrátt á grundvelli 5. tölul. 31. gr. tskl.?

Í fyrirspurnarbréfinu eru færð fram rök fyrir því að stofnbréf í sparisjóðum teljist kröfur í skilningi 3. tölul. 31. gr. tskl. og byggist rökstuðningurinn á því að stofnbréf teljist ekki til hlutabréfa. Meðal annars er vísað til þess að við fall sparisjóðanna sem komnir eru í slitameðferð hafi stofnfjárkröfum verið lýst sem almennum kröfum á grundvelli 113. gr. gjaldþrotalaga, en fjármálafyrirtækjum sé óheimilt að fara í hefðbundið gjaldþrot, sbr. 1. mgr. 101. gr. laga um fjármálafyrirtæki.

Í 3. tölul. 31. gr. tskl. er annars vegar fjallað um heimild til að draga frá tekjum tap á útistandandi viðskiptakröfum, ábyrgðum og lánveitingum sem beint tengjast atvinnurekstrinum, á því tekjuári sem eignirnar eru sannanlega tapaðar, sbr. 1. mgr. töluliðarins, og hins vegar um heimild til að draga frá tekjum niðurfærslu allt að 5% á útistandandi viðskiptakröfum og lánveitingum, sbr. 2. mgr. töluliðarins, í árslok, sbr. 2. mgr. 5. tölul. 73. gr. tskl.

Ríkisskattstjóri gerir grein fyrir efni 3. tölul. 31. gr. tskl. og hvernig greinin hljóðaði fyrir breytingu sem gerð var með lögum nr. 122/1993, en með breytingunni var ákvæðið rýmkað þannig að niðurfærsluheimildin var ekki eingöngu bundin við kröfur sem teldust til viðskiptakrafna heldur náði einnig til ábyrgða og lánveitinga.

Ríkisskattstjóri rekur að í 5. tölul. 73. gr. tskl. komi fram að útistandandi viðskiptakröfur og lánveitingar í þessu sambandi teljist kröfur sem stofnast vegna sölu á vörum og þjónustu og aðrar lánveitingar sem beint tengjast atvinnurekstrinum. Hann gerir grein fyrir að framangreind túlkun á hugtakinu „viðskiptakrafa“ sé í samræmi við skattframkvæmd við beitingu á 3. tölul. 31. gr. tskl. auk þess sem telja verði hana í samræmi við almenna málvenju. Ríkisskattstjóri fellst því ekki á það með fyrirspyrjanda að stofnbréf falli innan marka 3. tölul. 31. gr. tskl.

Ríkisskattstjóri vísar því næst að því hvort byggja megi á 5. tölul. 31. gr. tskl. en tekur fram að fyrirspyrjandi byggir á því að svo sé ekki.

Í 124. gr. tskl. kemur fram að ákvæði laganna um hlutabréf og jöfnunarhlutabréf skulu gilda með sama hætti um samvinnuhlutafélög, sbr. lög um samvinnuhlutafélög, og stofnfjárbréf í sparisjóðum, sbr. lög um fjármálafyrirtæki, eftir því sem við á. Ríkisskattstjóri fellst á það með fyrirspyrjanda að verulegur eðlismunur sé á reglum sem gilda um stofnbréf annars vegar og hlutabréf hins vegar. Allt að einu hafi löggjafinn talið rétt að jafna stöðu eigenda hlutabréfa og stofnbréfa gagnvart skattareglum þegar kostur sé og að mati ríkisskattstjóra taki það m.a. til frádráttarheimildar 5. tölul. 31. gr. tskl.

Hvað seinni spurninguna varðartelur ríkisskattstjóri rétt að víkja að úrskurði yfirséðanefndar nr. 303/2010 og þeim sjónarmiðum sem þar eru rakin varðandi það álitaefni hvort fjármálafyrirtæki í slitameðferð geti talist gjaldþrota félag, en í því máli var tekist á um það hvort skilyrði samsköttunar væru fyrir hendi skv. 55. gr. tskl. þegar einn aðilinn er í slíkri slitameðferð. Yfirséðanefnd komst að þeirri niðurstöðu að ekki yrði talið að fjármálafyrirtæki í slitameðferð á grundvelli laga nr. 161/2002 gæti talist þrotabúi í skilningi 5. tölul. 1. mgr. 2. gr. tskl. fyrr en bú þess hefði verið tekið til gjaldþrotaskipta eftir reglum 4. og 5. mgr. 103. gr. a laga nr. 161/2002.

Í ljósi framangreindrar túlkunar varð slitameðferð fjármálafyrirtækis því ekki talin standa í vegi fyrir samsköttun skv. 1. mgr. 55. gr. tskl. (athugasemd PwC: Í kjölfar þessa úrskurðar var 55. gr. tskl. breytt afturvirkir með 8. laga

nr. 165/2010 og því fellur samsköttun niður með félagi sé það tekið til gjaldþrotameðferðar eða sæti slitameðferð, sbr. 101. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki).

Samkvæmt 5. tölul. 31. gr. tskl. er heimilt að færa frá tekjum lögaðila og þeim tekjum manna sem stafa af atvinnurekstri eða sjálfstæðri starfsemi eða er tengdar slíkum rekstri, sannanlega tapað hlutafé í félögum orðið hafa gjaldþrota. Sama gildir um hlutafé sem tapast hefur vegna þess að hefur verið fært niður í kjölfar nauðasamninga samkvæmt lögum nr. 21/1991. Samkvæmt 103. gr. a laga nr. 161/2002 er gert ráð fyrir því að slitameðferð fjármálafyrirtækis geti lokið með því að bú þess sé tekið til gjaldþrotaskipta eftir almennum reglum. Slitameðferð getur einnig lokið með því að fyrirtæki sé afhent eigendum til umráða í því skyni að taka upp starfsemi á ný eða í kjölfar þess að leitað hafi verið nauðasamninga þegar eignir fjármálafyrirtækis hafa ekki nægt til fullrar greiðslu krafna sem ekki hefur endanlega verið hafnað við slitameðferð.

Með vísan til framanritaðs eru skilyrði 5. tölul. 31. gr. tskl. þá fyrst uppfyllt að fjármálafyrirtæki hefur verið tekið til gjaldþrotaskipta, sbr. 4. og 5. mgr. 103. gr. a laga nr. 161/2002.

Ríkisskattstjóri fellst því ekki á með fyrirspyrjanda að skilyrði ákvæðis 5. tölul. 31. gr. tskl. teljist almennt uppfyllt á þeim forsendum einum og sér að héraðsdómur hafi kveðið upp úrskurð um að fjármálafyrirtæki skuli skipta skiptastjórn skv. lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002.

CFC félög og skýrslur til ríkisskattstjóra

Á heimasíðu ríkisskattstjóra er að finna hagnýtar upplýsingar varðandi skýrsluskil vegna svokallaðra CFC félaga.

Eins og fram kemur í 57. gr. a laga 90/2003 ber innlendum eigendum erlendra félaga, sjóða eða stofnana sem staðsett eru á lágskattasvæðum (CFC-félag) að greiða skatt vegna hagnaðar sem myndast hjá lögaðilanum og ekki hefur verið úthlutað til eigenda CFC-félagsins að tilteknum skilyrðum uppfylltum. Skilyrðin eru eftirfarandi:

- Félagið er staðsett í lágskattaríki, þ.e. tekjuskattur sem lagður er á lögaðilann er lægri en tveir þriðju hlutar af þeim tekjuskatti sem hefði verið lagður á lögaðilann hefði hann verið heimilisfastur á Íslandi, og
- Íslenskir skattaðilar, einn eða fleiri saman, eiga beint eða óbeint minnst helming í CFC-félaginu eða stjórnunarleg yfirráð þeirra hafa verið til staðar innan tekjuárs. Ekki er litið til eignarhalds hvers einstaks stjórnanda við ákvörðun þess hvort skilyrði telst uppfyllt, heldur sameiginlegs eignarhalds eða stjórnunarlegra yfirráða allra íslenskra skattaðila í hinu erlenda félagi.

Umrætt ákvæði var lögfest á árinu 2009 en kemur til framkvæmda við álagningu opinberra gjalda 2011 vegna tekna ársins 2010 og eigna í lok þess árs.

Íslensk kennitala fyrir CFC félag

Eigi CFC félag ekki íslenska kennitölu þarf að sækja um hana til fyrirtækjaskrár RSK, en án íslenskrar kennitölu er ekki hægt að skila tilskildum gögnum til ríkisskattstjóra.

Skýrsla CFC félags

Eigandi CFC félags þarf að sjá til þess að skýrslu fyrir félagið sé árlega skilað til ríkisskattstjóra á eyðublaðinu RSK 4.24, og séu eigendur fleiri en einn skulu þeir koma sér saman um hver annist skýrsluskil félagsins. Skila bera ársreikningi félagsins með skýrslunni.

Skýrsla eigenda

Eigendur CFC félaga, bæði einstaklingar og lögaðilar, skulu skila eyðublaðinu RSK 4.25 með framtali sínu og gera þar grein fyrir eignarhlut sínum, atkvæðisrétti, arði og hlutdeild í tekjum og eignum.

Skatta- og lögfræðisvið

PricewaterhouseCoopers ehf.

Við hjá Skatta- og lögfræðisviði bjóðum upp á margs konar þjónustu, þar með talið ráðgjöf varðandi:

- Alþjóðlega skattaráðgjöf
- Milliverðlagningu („Transfer pricing“)
- Skattlagningu rekstraraðila
- Skattlagningu einstaklinga
- Virðisaukaskatt
- Félagarétt
- Samruna, skiptingar og yfirtökur

Starfsmenn sviðsins hafa mikla reynslu og yfirgripsmikla þekkingu á sviði skatta- og félagaréttar og veita viðskiptavinum aðstoð og ráðgjöf varðandi lögfræðileg álitaefni sem skapast innanlands sem og erlendis.

Til að fá frekari upplýsingar um starfsemina er hægt að hafa samband við eftirfarandi starfsmenn:

Ábyrgðarmaður

Friðgeir Sigurðsson

Sviðsstjóri Skatta- og lögfræðisviðs

Sími: +354 550 5366

fridgeir.sigurdsson@is.pwc.com

Ritstjóri

Jóhanna Á. Jónsdóttir

Ráðgjafi/lögfræðingur

Sími: +354 550 5356

johanna.a.jonsdottir@is.pwc.com

Þessi samantekt felur ekki í sér ráðgjöf af neinu tagi. Ekki ætti að hafast samkvæmt vefriti án þess að fá sérfræðilega ráðgjöf. PricewaterhouseCoopers ehf., PricewaterhouseCoopers LLP, hluthafar, starfsmenn og umboðsaðilar bera ekki ábyrgð á upplýsingum sem gefnar eru í þessu vefriti eða aðgerðum sem framkvæmdar eru af hálfu annarra aðila á grundvelli þessara upplýsinga.

©2009 PricewaterhouseCoopers ehf. Allur réttur áskilinn. “PricewaterhouseCoopers” vísar til PricewaterhouseCoopers ehf. á Íslandi, nema ráða megi af samhengi eða beinum tilvísunum að vísað sé í önnur fyrirtæki í samstæðu PricewaterhouseCoopers International Limited sem öll eru lagalega sjálfstæðar einingar.